

พรรคการเมือง : เลือกตั้งอย่างไร ให้ได้ใจประชาชน*

POLITICAL PARTY: HOW TO VOTE TO GET PEOPLE'S HEARTS

พระมหาศิวพล พลเมธี (ใกล้ชิด), อนุภูมิ โสวเกษม

Phramaha Sivapol Palamettee, Anuphum Sowkasem

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Ayutthaya

Corresponding Author E-mail: ffff333j@hotmail.com

บทคัดย่อ

การเลือกตั้งเป็นสิ่งที่ราษฎรใช้สิทธิของตนเองในการลงคะแนนเสียงเลือกตัวแทนในการปกครองแต่ละระดับของประเทศ การเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยนั้น ต้องเป็นการเลือกตั้งโดยเสรี คือ ต้องเปิดกว้างให้อิสระในการตัดสินใจ ทั้งในแง่ของผู้สมัครและผู้ออกเสียง ทั้งนี้ต้องเป็นไปโดยบริสุทธิ์และยุติธรรม ประชาชนทุกคนเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองประเทศ แต่ในสภาพปัจจุบันย่อมเป็นไปได้ที่ประชาชนทุกคนจะปกครองไปพร้อมกัน พรรคการเมืองจะทำหน้าที่ในการจัดสรรบุคลากรที่จะมาเป็นตัวแทนของประชาชนในการดำเนินทางการเมือง พรรคการเมืองจึงทำหน้าที่ในการเป็นตัวแทนของอำนาจอธิปไตยของชนส่วนหนึ่ง โดยการเริ่มต้นกระบวนการทางการเมืองที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด เช่น การเลือกตั้ง พรรคจะต้องพิจารณาเลือกบุคคลที่จะนำเสนอให้แก่ประชาชนเพื่อเป็นตัวแทนอย่างรอบคอบ การเลือกตั้งของคนไทยที่ได้ใจประชาชน จะใช้แนวทางแก้ไขระยะยาวเพื่อไม่ให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อผู้นำการเมืองไทยนั้น โดยนำแนวทางนี้มาใช้กับผู้แทนราษฎรจะสามารถทำให้พรรคการเมืองเข้มแข็ง และได้รับความไว้วางใจต่อประชาชน

คำสำคัญ: พรรคการเมือง; การเลือกตั้ง; ประชาชน

Abstract

Election is the activity that people exercise their rights to vote for representatives at each level of the country. Democratic election must be free election, must be open to freedom of decision-making. both in terms of candidates and voters. This must be pure and fair. All people have the power

*Received June 30, 2022; Revised July 23, 2022; Accepted August 3, 2022

to rule the country. But in the present condition, it is impossible for all people to rule at the same time. Political parties are responsible for allocating personnel to represent the people in political action. Political parties therefore act as representatives of a portion of the people's sovereignty by initiating the political process in which the people have most participation. In such as elections, the political parties must consider the persons to be presented to the people to represent carefully. Election of Thai people to win the hearts of the people will use a long-term solution in order not to cause a crisis of faith in Thai political leaders. When applying this approach to representatives will be able to strengthen political parties and gain the trust of the people.

Keywords: political party; election; population

บทนำ

ประเทศไทยมีระบอบการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุข ย้อนกลับไปดูถึงที่มาที่ไปของระบอบการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีการเลือกตั้งเป็นเสมือนเครื่องมือหลักของระบอบแล้ว คงต้องย้อนไปถึงเมื่อปี พ.ศ. 2476 หลังจากที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 7 ในการเลือกตั้งครั้งแรกนั้นเกิดขึ้นหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองประมาณ 1 ปี จุดประสงค์ของการเลือกตั้งก็เพื่อให้ประชาชนที่เป็นคนไทยได้มีสิทธิและเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตน เข้าไปบริหารปกครองประเทศ ตัวแทนเหล่านี้ จะเข้าไปทำหน้าที่ในการประชุมออกนโยบายบริหารบ้านเมือง

การเลือกตั้งครั้งแรกของประวัติศาสตร์ไทยในปี พ.ศ. 2476 เป็นการเลือกตั้งในแบบทางอ้อมครั้งเดียวที่เกิดขึ้น เป็นช่วงที่พระยาพหลพลพยุหเสนาเป็นนายกรัฐมนตรีอยู่ในครั้งนั้นประเทศไทยมีทั้งหมด 70 จังหวัด และมีการเลือกตั้งผู้แทนได้จังหวัดละ 1 คน ยกเว้นจังหวัดพระนคร จังหวัดอุบลราชธานี มีผู้แทนได้ 3 คน จังหวัดเชียงใหม่ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด นครราชสีมา มีผู้แทนได้ 2 คน มีผู้แทนจากการแต่งตั้งอีก 78 คน เท่ากัน เมื่อรวมกันแล้วได้ 156 คน จัดตั้งเป็นคณะรัฐบาลมีวาระทั้งหมด 4 ปี หลังจากนั้นจึงจะมีการเลือกตั้งกันใหม่ ครั้งแรกของการเลือกตั้ง มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอยู่ทั่วประเทศทั้งหมด 4,278,231 คน และมีผู้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งในครั้งนี้ 1,773,532 คน

ประเทศไทยมีการเลือกตั้งมาแล้วทั้งหมด 27 ครั้ง โดยครั้งล่าสุดเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2554 ในรัชสมัยของรัชกาลที่ 9

ช่วงเวลากว่า 85 ปี ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น การเลือกตั้งได้ถูกปรับปรุงรูปแบบมีการพัฒนามากขึ้น เห็นได้จากการเลือกตั้งไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการเลือกคณะรัฐบาลที่ประกอบไปด้วย 2 สภา คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) เท่านั้น แต่ยังมี การเลือกตั้งผู้แทนในระดับท้องถิ่นในตำแหน่งต่าง ๆ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเขต สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ในปี พ.ศ.2540 ได้มีการบัญญัติในรัฐธรรมนูญว่า การเลือกตั้งนับว่าเป็นหน้าที่ที่ประชาชนผู้มีอายุครบกำหนดใช้สิทธิจะต้องมาเลือกตั้งตามสิทธิ ซึ่งหมายความว่า จากเดิมการมาใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนชาวไทยเป็นความสมัครใจ ใครจะออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่ก็ได้ แต่ปัจจุบันทุกคนมีหน้าที่ต้องออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ผู้ที่ไม่ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งจะเสียสิทธิทางรัฐธรรมนูญ คือ เสียสิทธิในการยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งทุกระดับ เสียสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งทุกระดับ เสียสิทธิในการเข้าชื่อถอดถอนหรือคัดค้านต่าง ๆ ด้วย การเลือกตั้งถือเป็นการได้รับสิทธิและเสียงในประเทศตามระบอบการปกครองประชาธิปไตย (Netelection, 2562)

การให้ความหมายและความสำคัญของพรรคการเมือง

พรรคการเมือง เป็นกลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่จัดตั้งขึ้น เข้าไปทำงานเกี่ยวกับการควบคุมดูแล และพัฒนาประเทศ โดยมุ่งแสวงหาอำนาจในการปกครองรัฐ เพื่อนำอุดมการณ์ หรือแนวนโยบายของตนมาใช้ตอบสนองความต้องการของประชาชน แก้ไขปัญหาของสังคม และวางแนวทางในการพัฒนาประเทศ ในทุกประเทศไม่ว่าจะมีการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยหรือเผด็จการล้วนมีการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นเพื่อมาบริหารประเทศ ลักษณะสำคัญที่สุดที่ทำให้พรรคการเมือง มีลักษณะแตกต่างจากกลุ่มทางการเมืองอื่น ๆ ก็คือ พรรคการเมืองจะต้องมีความปรารถนาหรือต้องการที่จะเป็นรัฐบาลเพื่อจะได้มีโอกาสนำนโยบายของพรรคไปปฏิบัติจริง (พลุคพีเดีย, (2560)

พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่จำเป็น และสำคัญต่อการดำเนินงานของระบบการเมืองทุกระบบ กล่าวคือ

1. พรรคการเมืองเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง โดยผ่านทางสภาผู้แทนราษฎร โดยพรรคการเมือง เป็นกลุ่มบุคคลอันมีอุดมการณ์ในเรื่อง การเมือง สังคม เศรษฐกิจ ตรงกัน หรือ คล้ายกัน ได้มารวมตัว เพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การคัดเลือกบุคคล เข้ามาสมัครลงเลือกตั้ง เพื่อเป็นสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎร โดยเข้าไปมีส่วนร่วม โดยใช้อำนาจทางการบริหาร และนิติบัญญัติ ในการบริหารประเทศ

2. พรรคการเมืองเป็นสถาบันใช้เชื่อมระหว่างประชาชนกับรัฐบาล โดยพรรคการเมืองจะนำความต้องการของประชาชนมาสร้างเป็นนโยบาย แล้วนำนโยบายเหล่านั้นไปปฏิบัติ เมื่อได้รับเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือฝ่ายบริหารก็ตาม

3. พรรคการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองอันมอบสิทธิเสรีภาพให้แก่ประชาชนมากที่สุด เพราะมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ามาเป็นตัวแทนในการดำเนินงานบริหารประเทศ ซึ่งต้องมึนโยบาย หรือแนวคิดตรงกับความต้องการของประชาชน พรรคการเมืองจึงเป็นเครื่องมือในการทราบถึงความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ ว่ามีความต้องการให้บริหารประเทศไปในทิศทางใด

4. ผู้สมัครเข้าไปเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นจะต้องสังกัดอยู่ในพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง เมื่อสมาชิกของพรรคการเมืองใดได้รับการโหวตเสียงข้างมากพรรคการเมืองนั้น ก็จะได้จัดตั้งรัฐบาล เพื่อบริหารประเทศต่อไป

5. พรรคการเมืองเป็นแรงขับเคลื่อนให้แก่กลุ่มอุดมการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นตัวเชื่อมให้ประชาชนที่อยู่ต่างภูมิภาค แต่มีอุดมการณ์เดียวกันมารวมตัวกันได้ ความพิเศษอีกอย่าง คือ ยังใช้พรรคการเมืองเป็นตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคมได้ด้วย เช่น กลุ่มแรงงาน กลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ เป็นต้น

เพราะฉะนั้น ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย พรรคการเมือง จึงเป็นเรื่องจำเป็น และมีความสำคัญมาก ถ้าขาดพรรคการเมือง ประชาชนก็จะไม่มั่นใจว่า บุคคลที่ตนเลือกไปทำหน้าที่แทนตนเองนั้น จะสามารถดำเนินงานบริหารนโยบายได้บรรลุผลหรือไม่ แต่ถ้าเป็นพรรคการเมืองประชาชนจะมีความมั่นใจ เพราะได้เลือกคนที่ตรงใจ และมีพรรคการเมืองที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเอง

หน้าที่และบทบาทของพรรคการเมือง

ในทางทฤษฎีแล้วพรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีบทบาทสำคัญในระบบการเมือง เพราะพรรคการเมืองเป็นองค์กรที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากที่มีภารกิจที่จะไปสู่จุดหมายเดียวกัน พรรคการเมืองเป็นสื่อกลางที่จะเชื่อมโยงระหว่างประชาชนกับรัฐบาล และพรรคการเมืองเป็นเครื่องมือสำคัญที่ชักนำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง พรรคการเมืองเป็นผู้รวบรวมผลประโยชน์ของประชาชนมาเป็นนโยบายของพรรคตน ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งคนใดเห็นด้วยกับนโยบายของพรรคการเมืองใดก็จะ

เลือกพรรคการเมืองนั้นเข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนของตนในรัฐสภา พรรคการเมืองโดยทั่วไปจะมีหน้าที่สำคัญ 6 ประการ คือ

1. ประกาศหรือแถลงนโยบายหลักของพรรคการเมือง ซึ่งแนบทิศทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมโดยผ่านอุดมการณ์หรือแนวนโยบายของพรรค และเมื่อพรรคเป็นรัฐบาล อุดมการณ์และแนวนโยบายดังกล่าวก็จะกลายเป็นทิศทางของประเทศในด้าน เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม อันประชาชนจะได้นำไปศึกษาพิจารณาเพื่อตัดสินใจเลือก พรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง

2. ปลุกเร้าและแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งพรรคการเมืองมีบทบาทสำคัญในการสร้างหรือปลุกเร้าความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชน

3. ส่งผู้แทนเข้าสมัครรับเลือกตั้งผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้ง ซึ่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2560 มาตรา 91 (5) บัญญัติไว้ว่า หาก พรรคการเมืองใดไม่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการ เลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกันหรือเป็นระยะเวลา 8 ปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาว กว่ากัน พรรคการเมืองนั้นเป็นอันสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง ฉะนั้น พรรคการเมือง ใดที่ตั้งขึ้นมาโดยไม่มีการส่งสมาชิกลงเลือกตั้ง จึงมิใช่พรรคการเมืองทั้งทางทฤษฎีรัฐศาสตร์ และทางกฎหมาย

4. จัดตั้งรัฐบาลหากได้รับเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร และปฏิบัติการกิจตาม นโยบายที่ได้วางไว้

5. ควบคุมรัฐบาลหากไม่สามารถได้เสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร ก็ทำหน้าที่ เป็นพรรคฝ่ายค้าน คอยควบคุมการทำงานของรัฐบาล โดยการตั้งกระทู้ถามหรือเสนอญัตติ ไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี ผู้รับผิดชอบเป็นรายกระทรวง หรือคณะ นอกจากนี้ยังสามารถวิจารณ์ การทำงานของรัฐบาลผ่านทางสื่อมวลชน การประชุมสัมมนา และช่องทางอื่น ๆ เพื่อมิให้ รัฐบาลใช้อำนาจตามอำเภอใจ

6. ประสานระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับรัฐบาล โดยการพยายามเสนอข้อเสนอ ของกลุ่มผลประโยชน์ของตนเอง และไกล่เกลี่ยผลประโยชน์ให้ได้เพื่อผลประโยชน์ของชาติ และในขณะเดียวกันต้องไม่ขัดกับผลประโยชน์ของกลุ่มตนเองให้ได้มากที่สุด (ชานาญ จันทรเรือง, 2561)

การให้ความหมายของการเลือกตั้ง

กระบวนการวินิจฉัยสั่งการอย่างเป็นทางการ ซึ่งประชาชนเลือกปัจเจกบุคคล เพื่อ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นกลไกปกติที่ใช้ในระบอบประชาธิปไตย แบบมี

ผู้แทนมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 การเลือกตั้งอาจเพื่อเลือกผู้ดำรงตำแหน่งในสภานิติบัญญัติ หรือฝ่ายบริหารและตุลาการ และสำหรับรัฐบาลภูมิภาคและท้องถิ่น กระบวนการนี้ยังใช้ในองค์กรเอกชนและธุรกิจ ตลอดจนสโมสรจนถึงสมาคมและบริษัท สำหรับปัจจุบัน การเลือกตั้งมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดการหล่อหลอมเจตจำนงและความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชน เพื่อให้เกิดความชอบธรรมแก่ผู้ปกครอง และเป็นเครื่องมือในการใช้ควบคุมการใช้อำนาจรัฐ ถือเป็นการแสดงเจตจำนงแห่งรัฐ ซึ่งการเลือกตั้งระดับรัฐมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ หลักการเลือกตั้งโดยทั่วไป โดยเสมอภาค โดยตรง โดยลับ และโดยเสรี (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2564)

ความสำคัญของการเลือกตั้ง

ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองประเทศ แต่ในสภาพสังคมปัจจุบัน ย่อมเป็นไปได้ที่ประชาชนทุกคนจะทำหน้าที่ปกครองประเทศพร้อม ๆ กัน จึงมีความจำเป็นต้องเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน และประชาชนสามารถเปลี่ยนผู้แทนซึ่งใช้อำนาจแทนตนได้ โดยเลือกผู้ที่ตนเห็นว่าประโยชน์แก่ส่วนรวมตามแนวทางที่ตนต้องการ โดยพิจารณาจากนโยบายของผู้สมัครหรือพรรคของผู้สมัคร กระบวนการที่ขาดไม่ได้เลยในระบอบประชาธิปไตย คือ การเลือกตั้ง ความสำคัญของการเลือกตั้งต่อระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วยเหตุผลเบื้องต้น 5 ประการ ดังนี้

1. เป็นกระบวนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง การเลือกตั้งเป็นวิธีที่ทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ในการปกครองตนเองตามหลักประชาธิปไตยโดยประชาชนจะใช้ตัวแทนของตน ที่ได้จากการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเอง ในรัฐสภาและคณะรัฐบาลในการจัดการนโยบาย เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน เพราะฉะนั้นเสียงของทุกคนจึงมีความหมายสำหรับการเลือกตั้ง

2. เป็นกระบวนการเปลี่ยนอำนาจการปกครองที่ทันสมัยและสันติ การเลือกตั้งเป็นวิธีการที่ใช้เปลี่ยนแปลงอำนาจการปกครองที่ทันสมัยและสันติ ด้วยการใช้สติปัญญาในการกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของประชาชนในสังคมปัจจุบัน แตกต่างกับมนุษย์ในยุคโบราณที่ใช้กำลังเข้าต่อสู้กัน เพื่อเปลี่ยนแปลงอำนาจการปกครองซึ่งเห็นได้ตามวิชาประวัติศาสตร์

3. เป็นกระบวนการป้องกันรัฐประหาร การเลือกตั้งเป็นวิธีการที่ป้องกันไม่ให้เกิดรัฐประหาร โดยในกรณีที่รัฐบาล ณ ขณะนั้นไม่สามารถบริหารประเทศหรือแก้ไขปัญหาในสังคมตามเจตนารมณ์ของประชาชนได้ รัฐบาลจะได้คืนอำนาจให้แก่ประชาชนด้วยการยุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อดำเนินการจัดการเลือกตั้งครั้งใหม่ เพื่อให้ประชาชนนั้นเป็นผู้ร่วมในการตัดสินใจด้วยการเลือกตั้งว่าจะให้ใครที่สมควรเป็นผู้บริหารประเทศต่อไป

4. เป็นกระบวนการป้องกันการผูกขาดอำนาจ การเลือกตั้งเป็นวิธีที่จะป้องกันการผูกขาดอำนาจ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือกลุ่มอื่น ๆ ที่ได้รับเลือกตั้งได้เข้ามาใช้อำนาจในการบริหารประเทศ และทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเปลี่ยนตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรณีที่เกิดการไม่พอใจในการทำงานของรัฐบาล

5. เป็นกระบวนการที่ขาดไม่ได้ในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่ไม่สามารถขาดได้ในระบอบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้งหมายถึง การที่ประชาชนได้ใช้สิทธิของตนเองลงคะแนนเสียงให้ผู้แทนตนเอง ไปทำหน้าที่แทนตนในการปกครองประเทศหรือท้องถิ่น ซึ่งการเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยนั้น ต้องเป็นการเลือกตั้งโดยใสสะอาด บริสุทธิ์ ยุติธรรม ปราศจากการให้อำนาจสินจ้างหรือการบังคับขู่เข็ญผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และยังต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอิสระในการใช้สิทธิของตนเอง (เทศบาลตำบลทาสบเส้า, 2564)

หลักการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 144 มีเจตจำนงให้การเลือกตั้งทุกระดับเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งหมายความว่า การเลือกตั้งต้องทำอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และกติกาต่าง ๆ ที่กำหนด ไม่มีการฝ่าฝืน หรือมีการเอารัดเอาเปรียบกันซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงกำหนดให้มีกฎหมายและวิธีการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้งมากขึ้น กล่าวคือ

1. กำหนดให้มีความเสมอภาคในระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้ง เช่น เป็นธรรมในการหาเสียง ความเป็นธรรมในการแนะนำตัว ความเท่าเทียมกันในการแบ่งเขตเลือกตั้ง
2. กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความเท่าเทียมกันในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
3. กำหนดให้มืองค์กรอิสระ คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นผู้ควบคุมและการจัดการเลือกตั้งเพื่อให้การจัดการเลือกตั้งปลอดจากการแทรกแซงโดยอำนาจรัฐ อำนาจนักการเมือง อำนาจจากกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชน องค์การเอกชน ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมมากที่สุด
4. กำหนดให้มีการตรวจสอบการจัดการเลือกตั้งโดยประชาชน องค์การเอกชน องค์การอิสระอื่น ๆ พรรคการเมือง ฯลฯ (ชูชาติ อาริจิตรานุสรณ์, 2542)

พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของคนไทย

ด้วยความที่ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย เพราะฉะนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นเรื่องปกติที่คนไทย เมื่ออายุถึงเกณฑ์การเลือกตั้ง ก็ต้องทำหน้าที่การเป็น

พลเมืองไทยที่ดีในการเลือกตั้งตามกฎหมาย ปกติแล้วการเลือกตั้งนั้นจะต้องมีการตรวจสอบรายชื่อของผู้ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน ว่าตนมีสิทธิในการเลือกตั้งที่ кудаใด หรือหากใครที่รู้ตนเองว่าไม่สามารถไปเลือกตั้งในวันที่มีการเลือกตั้งได้ ก็จะมีการกำหนดวันเลือกตั้งล่วงหน้าให้ประชาชนเหล่านี้ ได้มีโอกาสพิจารณาว่าจะสามารถใช้สิทธิของตนเองในวันเลือกตั้งล่วงหน้าได้หรือไม่ อย่างไรก็ตามพฤติกรรมที่เรายังคงพบเจอได้บ่อย ๆ จากการเลือกตั้งของคนไทยจะประกอบไปด้วยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้

1. เลือกเพราะชอบในตัวตุนักการเมือง - การเลือกตั้งในลักษณะนี้ยังเป็นพฤติกรรมที่คนไทยจำนวนมากใส่ใจมากกว่าเรื่องของตัวนโยบายหรือการพัฒนาประเทศ ทำนองว่าถ้าหากชอบนักการเมืองคนไหนแล้วเมื่อถึงเวลาเลือกตั้งก็พร้อมจะทำหน้าที่ในการเลือกตั้งพรรคการเมือง ที่นักการเมืองคนดังกล่าวสังกัดอยู่ให้ชนะการเลือกตั้ง

2. การเลือกจากนโยบายพรรคการเมือง - พฤติกรรมการเลือกตั้งของคนไทยลักษณะนี้ก็มีอยู่ในระดับหนึ่ง แต่อาจไม่เยอะเท่ากับการเลือกเพราะชื่นชอบในตัวตุนักการเมืองหรือพรรคการเมืองนั้น ๆ ส่งผลให้การเลือกในลักษณะนี้ ยังมีกระจัดกระจายอยู่ไม่เยอะ และคนที่เลือกในลักษณะนี้ก็จะเป็นคนที่มีพฤติกรรมคิดวิเคราะห์ก่อนการเลือกตั้งเสมอ

3. การเลือกเพราะมีการซื้อสิทธิขายเสียง - นี่ก็เป็นอีกพฤติกรรมที่ยังคงพบเจอได้บ่อย ๆ แม้จะไม่ได้มีการบ่งบอกว่าคนไหนทำการซื้อสิทธิขายเสียงไปบ้าง แต่พฤติกรรมการเลือกตั้งแบบนี้สามารถเปลี่ยนผลการเลือกตั้งได้ในระดับหนึ่งเลยทีเดียว จึงไม่แปลกใจว่าทำไมคนที่สมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นแบบไหนก็ตามแต่ยังคงนิยมทำการซื้อสิทธิขายเสียงกันมาจนถึงปัจจุบัน

4. การไม่ไปเลือกตั้ง - เป็นอีกพฤติกรรมในการเลือกตั้งของคนไทยที่สามารถพบเห็นได้ แม้บางคนจะบอกว่าพักอาศัยอยู่ไกลจากทะเบียนบ้านของตนเองทำให้ไม่สามารถเดินทางไปเลือกตั้งได้ แต่บางคนถึงแม้จะใกล้แต่ก็ไม่ได้เคยใส่ใจกับการเลือกตั้งอยู่แล้วเช่นกัน

พฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมการเลือกตั้งของคนไทยที่สามารถพบเจอได้ทุกครั้งในการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นระดับไหนก็ตาม ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่จริง ๆ แล้วก็มีทั้งด้านดีและบางด้านก็ยังไม่ดีอย่างที่ควรจะเป็น ยังมีสิ่งที่ต้องปรับอีกหลาย ๆ ด้าน

ปัญหาที่พบเจอในการเลือกตั้งของคนไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในยุคปัจจุบัน เพราะฉะนั้น การจะมีผู้นำประเทศขึ้นมาได้ต้องเกิดจากความเห็นชอบของประชาชนทั้งประเทศ โดยนับเอาเสียงส่วนใหญ่ยึดถือเป็นสำคัญ นั่นก็หมายความว่าระบบการเมืองของไทยโดย

พื้นฐานแล้ว จะต้องมีการเลือกตั้งเพื่อหานายกรัฐมนตรีขึ้นมาดำรงตำแหน่งสูงสุด ในการบริหารปกครองประเทศ อย่างไรก็ตามจะว่าไปแล้วการเลือกตั้งของไทยตั้งแต่ไหนแต่ไรมาก็มักมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายจนทำให้เสถียรภาพทางการเมืองของไทยไม่สามารถพัฒนาไปไกลได้อย่างที่ควรจะเป็น ส่วนปัญหาที่สามารถพบได้ในการเลือกตั้งก็มีมากมายหลายประการ ดังเช่น

1. การซื้อสิทธิขายเสียง – เป็นปัญหาระดับชาติที่เราได้ยินกันจนชินชา แต่ถึงแม้ว่าการเลือกตั้งทุกครั้งจะต้องเจอกับคำพูดเหล่านี้ แต่กลับยังคงมีปัญหาเรื่องลักษณะนี้เกิดขึ้นเป็นประจำ การซื้อสิทธิขายเสียงก็คือการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง มีการสมนาคุณแลกเปลี่ยนกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการให้เงิน การให้สินบน หรือการให้สิ่งอื่น ๆ ที่มีมูลค่าโดยมีข้อแม้ว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นจะต้องเลือกพรรคของตน ถือว่านี่เป็นปัญหาระดับชาติที่ไม่รู้ว่าจะสามารถแก้ไขได้เมื่อไหร่เหมือนกัน

2. การสวมสิทธิเลือกตั้ง – ปกติแล้วเวลาเกิดการเลือกตั้งในหมู่บ้าน เป็นที่เข้าใจว่าคนที่เข้าไปเลือกตั้งโดยประมาณแล้วยังไม่ครบ 100% เต็ม โดยเฉพาะคนที่ทำมาหากินต่างถิ่นฐานบ้านเกิดก็ไม่สามารถเดินทางไปเลือกตั้งในวันเลือกตั้งได้ เพราะทะเบียนบ้านอยู่คนละที่กับที่พักอาศัย ในปัจจุบัน ยิ่งคนไหนไม่เคยมีรายชื่อในการเข้าไปเลือกตั้งเลย โอกาสการโดนสวมสิทธิการเลือกตั้งย่อมมีสูง การสวมสิทธิก็คือ การใช้เปลี่ยนแปลงเอกสารให้เป็นชื่อของคน ๆ นั้นแล้วเข้าไปเลือกตั้งแทน

3. การนับคะแนน – ปัญหาการนับคะแนนในบางครั้งก็ยังถือว่าเป็นปัญหาของการเลือกตั้งเช่นกัน ส่วนหนึ่งก็มาจากหากหาเสียงเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งครั้งไหนต้องขนดิบเลือกตั้งไปรวมกัน เพื่อนับคะแนนตามที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขต ทุกอย่างอาจมีการทุจริตที่จะทำให้คะแนนเปลี่ยนไปได้ ส่งผลให้การเลือกตั้งหลายครั้งในทุกวันนี้จะนับคะแนนกันที่คูหาเลือกตั้งเลย

ปัญหา 3 ข้อที่ว่านี้ถือเป็นปัญหาที่สามารถพบได้แทบจะทุกครั้งในการเลือกตั้งไม่รวมปัญหาเล็กน้อยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้บ้าง เช่น การฉีกบัตรเลือกตั้ง, การสร้างความวุ่นวายระหว่างการเลือกตั้ง และอื่นๆ แสดงให้เห็นว่าจริงๆ แล้วประเทศไทยเองก็ยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งเสมอมา แม้มีระบอบประชาธิปไตยมานานแล้วก็ตาม

แนวทางแก้ไขปัญหาการเลือกตั้งของคนไทย

การแก้ไขปัญหาการเลือกตั้งของคนไทยที่ได้ใจประชาชน ใช้แนวทางแก้ไขระยะยาวเพื่อไม่ให้เกิดวิกฤตศรัทธาต่อผู้นำการเมืองไทยนั้น อาจจะแยกออกได้เป็น 10 แนวทางดังต่อไปนี้

1. คนดี มีความพร้อม ควรเสียสละเข้าสู่การเมือง

นักการเมืองต้องเสียสละ ไม่มีใครบังคับให้เข้ามา เมื่อเข้ามาแล้วต้องกระทำทุกอย่างเพื่อส่วนรวม เพื่อคนส่วนใหญ่ การกระทำทุกอย่างต้องอธิบายได้ เปิดเผยได้ แล้วผู้คนจะรับได้ต่อการกระทำของตน ประชาชนจะยอมรับนับถือตนโดยไม่ต้องใช้เงิน

2. การสร้างผู้นำทางการเมืองในระดับท้องถิ่น

การสร้างผู้นำทางการเมืองในระดับท้องถิ่น กล่าวคือ สมาชิกพรรคหรือผู้สนใจในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมทางการเมือง ผ่านทางสาขาพรรค เช่น การมีโอกาสดำเนินหัวหน้าสาขาพรรค กรรมการกลางสาขาพรรคระดับภาค จังหวัด ตำบล เลขาธิการสาขาพรรค โฆษกสาขาพรรค ฯลฯ และเมื่อมีการประชุมกรรมการกลางของพรรคในระดับชาติ ผู้นำทางการเมืองเหล่านี้อาจได้รับคัดเลือกหรือเลือกตั้งเป็นตัวแทนไปร่วมประชุม หรืออาจได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่เป็นกรรมการกลางก็ได้ นับว่าเป็นการสร้างผู้นำทางการเมืองในระดับท้องถิ่นอย่างแท้จริง และจะทำให้สถาบันพรรคการเมืองเป็นสถาบันหลักในการฝึกอบรมผู้นำทางการเมืองมาตั้งแต่รากฐานของประเทศอย่างแท้จริง

3. การเลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง

การเลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง เพราะเห็นว่าเมืองไทยต้องการนายกรัฐมนตรีที่มีลักษณะผู้นำ เพราะการที่ประเทศไทยไม่ก้าวหน้าได้เร็วเท่าที่ควร เพราะประเทศขาดผู้นำประเภทผู้นำที่มีพรสวรรค์ (Charismatic Leaders) การมีผู้นำประเภทนี้อาจจะช่วยให้เกิดศูนย์รวมทางความสามัคคีในการปกครอง ช่วยทำให้ระบบการเมืองมีประสิทธิภาพขึ้น เพราะผู้นำจะเป็นผู้ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว และสามารถแลเห็นกลจักรของการปกครองได้ง่ายขึ้น ฯลฯ การหาผู้นำที่มีลักษณะซูโจในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาจะทำได้ยาก เพราะบุคคลที่จะมาเป็นผู้นำจะเป็นบุคคลในระดับท้องถิ่นไม่ใช่ระดับชาติ กล่าวคือ เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมาก ซึ่งตนเองได้รับเลือกตั้งมาจากเขตเลือกตั้งหนึ่ง โดยเฉพาะมิใช่มาจากทั่วประเทศ การเลือกใครเข้าเป็นนายกรัฐมนตรีในระยะนี้จะกระทำกันเป็นการภายในในที่ประชุมพรรคหรือในรัฐสภา มิใช่เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ชาวบ้านธรรมดา ๆ จะเข้าไปมีส่วนได้ แต่การเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง จะช่วยให้ได้บุคคลประเภทนี้ มาเป็นผู้นำของประเทศได้มากกว่า

เมื่อนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ที่ได้รับคัดเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ได้รับ “ประกาศิตให้ปกครอง” (mandate) จากผู้ที่ถูกปกครอง สถาบันฝ่ายบริหารจะมีความศักดิ์สิทธิ์และแข็งแกร่งยิ่งในด้านจิตใจ ขวัญของประชาชนก็จะดีขึ้นด้วย เพราะผู้ถูกปกครองสามารถเห็นบุคคลที่ตนลงคะแนนให้ได้เป็นผู้ปกครองประเทศ

4. การแสดงบทบาทของสื่อมวลชน

สื่อมวลชนไทยสามารถทำได้ คือ การให้ข้อมูลข่าวสารของนักการเมืองที่ดีต่อประชาชน สื่อมวลชนประเภทเรตติ้งสูง มีคนอ่านมาก เช่น ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน ในช่วงใกล้เลือกตั้งควรมีการสืบประวัติเก่า ๆ ของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งมาให้อ่านเพื่อศึกษาประวัติประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งควรจะหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเกี่ยวกับการอุทิศตนเพื่อส่วนรวมและความซื่อสัตย์สุจริต แต่ไม่ต้องสนใจมากกว่าผู้สมัครคนนั้นจะเรียนเก่ง และทำงานเก่งขนาดไหน เกียรตินิยมอันดับ 1 เหยียญทอง หรืออดีตปลัดกระทรวง ไม่ได้แสดงว่าเป็นคนดี อาจจะเป็นเพียงคนเรียนเก่ง และทำงานเก่งเพื่อตนเองและครอบครัว แต่ไม่ได้หมายความว่า ซื่อสัตย์สุจริต และจะทำเพื่อส่วนรวมเสมอไป สื่อมวลชนต้องดูเรื่องส่วนตัวของผู้สมัครด้วย เช่น ภริยา 3 คน ลูก 8 คน เช่นนี้ แสดงว่าขาดศีล 5 แล้ว บุคคลประเภทนี้ ค่าใช้จ่ายจะสูง มีแนวโน้มว่าจะคอร์รัปชัน คนที่ครอบครัวตนเองยังไม่ซื่อสัตย์ จะไปซื่อสัตย์ต่อประเทศชาติได้อย่างไร หรือการที่พวกอยู่ในตระกูลเดียวกันลงสมัครตำแหน่งต่าง ๆ พร้อม ๆ กัน สื่อมวลชนต้องนำมาลง ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้ตระกูลชั้นนำ ตระกูลใดตระกูลหนึ่งผูกขาดทางการเมือง ซึ่งเป็นหนึ่งหนทางที่จะป้องกันการโกงการเลือกตั้ง และการป้องกันการเมืองในระบบเครือญาติ

ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งทั่วไปของประเทศ กลุ่มประชาชนและองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งผู้ใช้แรงงานจะต้องติดประกาศรายชื่อนักการเมืองที่โกงกิน และนำรายชื่อเหล่านั้นมาประกาศให้ประชาชนทราบ เวลาเลือกตั้งครั้งใหม่ อย่าเลือกให้เข้าไปนั่งในสภาฯ ได้อีกการนำประวัติของผู้สมัครมาวิเคราะห์กัน เช่น ย้ายพรรคกี่ครั้ง เคยริเริ่มกฎหมายอะไรที่สำคัญมาบ้าง จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้เป็นอย่างดี สูตรที่นักรัฐศาสตร์เชื่อกันคือ จริยธรรมของนักการเมืองและความไว้วางใจของประชาชน จะนำไปสู่ความชอบธรรมในการปกครอง ไม่ได้หมายความว่า คนที่มีประวัติชีวิตดีจะต้องเป็นนายกรัฐมนตรีที่ดี หรือเป็น ส.ส.ที่ดีเสมอไป เพียงแต่ประชาชนควรให้โอกาสในการแสดงฝีมือ โดยมีสื่อมวลชนคอยป้อนข้อมูลที่ตรงไปตรงมาและเป็นความจริง

5. นักการเมืองต้องมีจิตวิญญาณประชาธิปไตย

ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญ มีการเลือกตั้ง มีรัฐสภา มีองค์กรอิสระ มีทุกอย่างเกือบครบถ้วนตามที่ประเทศประชาธิปไตยจะพึงมี แต่ประชาธิปไตยก็ยังไม่คงที่ ดัชนีชี้วัดความล้มเหลวของการเมืองไทย คือ การปฏิวัติเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 และปฏิบัติการหมอบพันธมิตรยึดทำเนียบรัฐบาลเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2551 สาเหตุหลักของความวุ่นวายเพราะเงิน และระบบอุปถัมภ์ได้เข้าไปทำลายหลักเกณฑ์ และระบบต่าง ๆ ทางการเมืองไปจนเกือบหมดสิ้น วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยทั้งดงาม ดังเช่น ในต่างประเทศก็ไม่สามารถพบเห็นได้ในการเมืองไทย ถ้าเปรียบเทียบกับประเทศในยุโรปบางประเทศ เช่น ประเทศเดนมาร์ก การเมืองของเดนมาร์กมีเสถียรภาพค่อนข้างสูง มีวัฒนธรรมทาง

การเมืองบางอย่างที่ทำให้การเมืองมีความเป็นประชาธิปไตย ประชาชนมีส่วนร่วมมาก และนักการเมืองมีความรับผิดชอบสูง ดังที่เห็นได้จากการที่รัฐมนตรีของเดนมาร์ก มีธรรมเนียมที่ยึดถือปฏิบัติกันมาช้านานแล้ว ว่าหากตนเองถูกรัฐสภาเสนอให้มีการตรวจสอบการทำงาน ก็จะลาออก โดยไม่จำเป็นต้องมีการลงมติไม่ไว้วางใจ แต่ที่เมืองไทยจะเป็นไปได้ยาก เพราะกว่าจะได้ขึ้นเป็นรัฐมนตรีก็ต้องวิ่งเต้นมาก และลาออกก็ยังไม่ได้ เพราะยังไม่ได้ถอนทุนจากการเลือกตั้งที่เสียเงินซื้อไปมาก สิ่งเหล่านี้คงต้องปลูกฝังกันอีกนานในสังคมไทยรวมทั้งจะต้องมีผู้เริ่มทำเป็นตัวอย่างก่อนด้วย นักการเมืองไทยควรมีแนวความคิดแบบนักการเมืองตะวันตก ต้องคิดว่าตนทำดีที่สุดแล้ว เมื่อนักการเมืองส่วนใหญ่ในสภาหรือประชาชนกลุ่มใหญ่นอกสภาเห็นว่าตนเองไม่ต้องลาออก ไม่ติดขัดกับสิ่งที่มีอยู่ นักการเมืองบางครั้งไม่ต้องพิสูจน์ว่าผิด แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อถือ และการไว้วางใจ การศึกษาสูงอย่างเดียวไม่พอต้องมีจิตสำนึกที่ดีด้วย

6. การเรียนวิชา “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมือง”

ทุกมหาวิทยาลัยต้องมีวิชา “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมือง” ที่บังคับให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เรียนทุกคน ไม่มีหน่วยกิตให้ แต่ต้องสอบผ่านก่อนจบการศึกษา และเป็นคอร์สที่สามารถทำให้สนุกได้ มีสอนทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม และยังสามารถแทรกเศรษฐกิจพอเพียงในเนื้อหาได้อีก รัฐบาลต้องมาให้ความสำคัญกับการปลูกฝังวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่ฝังงอให้มากขึ้น โดยเจียดเงินงบประมาณมาใช้กับเรื่องเหล่านี้ให้มากขึ้น เหตุที่ต้องให้นิสิตนักศึกษาเรียน เพราะคนเหล่านี้จะเติบโตไปเป็นพลังของแผ่นดินต่อไป จะได้ไม่ถูกทั้งฝ่ายรัฐบาล และฝ่ายต่อต้านรัฐบาลเอาไปใช้เป็นเครื่องมือในทางการเมือง

7. การจัดให้มีรางวัล “นักการเมืองตัวอย่าง”

สิ่งที่รัฐบาลควรทำอีกประการหนึ่ง คือ การมีรางวัล “นักการเมืองตัวอย่างประจำปี” คล้ายกับเหมือนห้างสรรพสินค้าที่มีการประกาศเกียรติคุณพนักงานดีเด่นประจำเดือน ต้องประกาศให้คนทั่วไปได้รับรู้ นักการเมืองอาจจะเป็นคนไม่ดีทุกคน แต่ทุกวงการก็ต้องมีคนดีทั้งนั้น ต้องมีการให้รางวัลในรัฐสภา มีการประกาศชื่อในราชกิจจานุเบกษา ลงหนังสือพิมพ์ ออกข่าวทางวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งจะทำให้ให้นักการเมืองที่ดีเกิดกำลังใจ เป็นตัวอย่างที่ดี และเป็นแบบอย่าง (role model) สำหรับนักการเมืองรุ่นน้อง ๆ ต่อไป การได้รับรางวัลที่ยิ่งใหญ่นี้ ทำให้พี่น้องในเขตเลือกตั้งที่เลือก ส.ส. ผู้นี้เข้ามาจะชื่นชมภาคภูมิใจ และยังเป็นเกียรติยศกับจังหวัดนั้น ๆ ถ้ามีการเลือกตั้งครั้งต่อไป ก็จะได้รับเลือกเข้ามาอีกโดยไม่จำเป็นต้องซื้อเสียง ไม่จำเป็นต้องใช้เงินเป็นทางเดินเข้าไปสู่รัฐสภาแต่อย่างใด จึงจะได้มีโอกาสเลือกผู้นำจากนักการเมืองที่มีคุณภาพดีกว่าเดิม

8. การไม่ยึดมั่นในหลักการ “อัครวินม้าขาว”

สังคมไทยเป็นสังคมบุคลาธิษฐาน (สังคมที่ยกบุคคลขึ้นเป็นที่ตั้ง) การยึดมั่นตัวบุคคล คนไทยมีความฝังใจเชื่อว่าถ้าคนดีทำอะไรทุกอย่างที่ตามมาก็จะดีไปเอง ยึดถือตัวบุคคลมากกว่าระบบ โดยลืมไปว่า ผู้นำกับรัฐ ไม่ใช่สิ่งเดียวกัน คนไทยต้องไม่พึ่งพาผู้นำแบบอัครวินม้าขาว “ข้ามาคนเดียว” คนไทยชอบหลักการผู้นำนิยมโดยให้ความสำคัญสูงสุดแก่ผู้นำ โดยเฉพาะการใช้อำนาจเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จในการปกครองประเทศ

9. การดำเนินการลงโทษผู้นำการเมืองที่มีปัญหาในเรื่องจริยธรรม และผลประโยชน์ทับซ้อน โครงสร้างของไทยเป็นระบบโครงสร้างรวมศูนย์อำนาจ และวัฒนธรรมอุปถัมภ์ ทุกสิ่งทุกอย่างตกอยู่ใต้อุ้งมือ การอุปถัมภ์ของชนชั้นปกครอง ผู้นำทางการเมืองส่วนใหญ่ของไทย ไม่รักษากติกาการต่อสู้ทางการเมือง ผู้นำไทยไม่ค่อยมีคุณสมบัตินี้เลย นายกรัฐมนตรีที่เป็นผู้ใช้อำนาจบริหารต้องเป็นผู้นำในการวางกติกาและยึดกติกา เมื่อไม่ยึดกติกาตัวเองก็เสื่อมเสีย เมื่อเกิดปัญหาเรื่องจริยธรรม ก็ตีความรัฐธรรมนูญไปในทางที่ตนเองต้องการ เอาการเลือกตั้งและรัฐธรรมนูญเป็นอาวุธ โดยกติการัฐธรรมนูญและกฎหมายไม่สามารถจัดการกับนักการเมืองที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนได้ ในเรื่องเกี่ยวกับผู้บริหารสูงสุด การพยายามพูดกันมานานเรื่องจริยธรรม และการลดอำนาจของนายกรัฐมนตรี การพ้นจากตำแหน่งของนายกรัฐมนตรี มีข้อจำกัดเกินไปจึงเกิดมีกรณีนักการเมืองประพฤติมิชอบ มีผลประโยชน์ทับซ้อน ทุจริตคอร์รัปชัน และก่อให้เกิดความเสียหายต่อบ้านเมือง แนวทางแก้ไขเฉพาะประเด็นนี้ จึงควรมีการกำหนดคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมือง และมีบทลงโทษ ที่แล้วมาก็มีการกำหนดคุณธรรม จริยธรรม แต่ล้มเหลวเพราะไม่มีการบังคับกันอย่างจริงจัง จริยธรรมจึงมีอยู่บนแผ่นกระดาษ ดังนั้น ต้องวางพื้นฐานให้ประชาชนมีคุณธรรมและจริยธรรมด้วย ให้ประชาชนเลือกนักการเมืองที่มีคุณธรรมและจริยธรรม จึงจะควบคุมกันได้ ต้องมีการกำหนดห้ามมิให้นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีมีผลประโยชน์ทับซ้อนทั้งในระหว่างดำรงตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง ตามรัฐธรรมนูญ 2540 มีช่องโหว่ตรงนี้ เลยทำให้เกิดการกระทำที่ไม่สุจริต สร้างความเสียหายแก่บ้านเมือง และเอาผิดยากด้วย เพราะจะอ้างว่าทำทุกอย่างตามกฎหมาย แต่เป็นที่น่ายินดีที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้แก้ไขปัญหเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้แล้วในหมวด 12 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนที่ 2 การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ มาตรา 265 ถึงมาตรา 269 ซึ่งคิดว่าเพียงพอแล้ว เพียงแต่ขอให้ใช้บังคับทางกฎหมายกันอย่างจริงจัง รัฐสภาต้องมีการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนแก่นักการเมืองทุกคน ตั้งแต่วันรายงานตัวที่สภาฯ ในคู่มือ มีคำจำกัดความของผลประโยชน์ทับซ้อน การตีความรายละเอียด การยกตัวอย่างประกอบ ฯลฯ คือ ทำทั้งแจกคู่มือเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ และออกกฎหมายผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างละเอียด

10. คุณสมบัติส่วนตัวของผู้นำ

ผู้นำต้องไม่โกหก ต้องเป็นคนสุภาพ ไม่ก้าวร้าว ไม่นิยมความรุนแรง การเลือกผู้นำประเทศ ไม่ควรดูที่นโยบายการเมืองหรือเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรดูที่นโยบายสังคม คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำด้วย ผู้นำประเทศต้องเป็นบุคคลในลักษณะ compromise ประสานความสมัครสมานสามัคคีกับคนทุกฝ่าย เข้มแข็งไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ ต้องไม่ใช้อารมณ์รุนแรง ควรมีความยับยั้งใจ คำพูดต้องไม่ใช่ในลักษณะทำลายและก่อศัตรู การเป็นผู้นำอาจไม่ใช่เรื่องยาก แต่การเป็นผู้นำที่ดี เป็นเรื่องยากและท้าทาย เพราะไม่สามารถสั่งให้ทุกคนชอบหรือเห็นด้วยในสิ่งที่ตนทำ แต่ในฐานะผู้นำต้องสามารถซื้อใจผู้คนคนได้ เพื่อต่อยอดไปถึงการทำงาน การทำธุรกิจ และส่งให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (อุไรวรรณ ธนสถิต, 2543)

สรุป

การที่จะสร้างความไว้วางใจให้กับประชาชนในการเลือกตั้ง พรรคการเมืองจะต้องสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน เพราะถ้าประชาชนไม่มีความศรัทธาในผู้ปกครองหรือในระบอบการปกครองบ้านเมืองแล้ว ก็ยากที่จะปกครองประชาชนได้ นักการเมืองจะต้องมี คุณธรรม คือ ความดีดีและจริยธรรม คือ การทำดี ในหน้าที่ของการเมือง ทำสิ่งทั้งหลายให้ถูกต้องต่อตนเอง ถูกต้องต่อสถาบันทางกฎหมาย และถูกต้องต่อสถาบันครอบครัว ผู้นำและนักการเมืองเป็นบุคคลที่อยู่ในสายตาของประชาชนตลอดเวลา ไม่มีคำว่า “เรื่องส่วนตัว” ทุกอย่างเป็นเรื่องสาธารณะทั้งหมด ตราบตั้งแต่วินาทีแรกที่เข้าสู่วงการเมือง ถ้าหากว่าผู้ปกครองเองเป็นผู้ตั้งอยู่ในธรรม คนทั้งหมดก็จะตั้งอยู่ในธรรม โดยมีต้องบังคับเลย แต่ถ้าผู้ปกครองไม่ได้ตั้งอยู่ในธรรมแล้ว แม้จะออกคำสั่งมากมายเท่าไร ประชาชนทั้งหมดก็จะไม่เชื่อฟัง” ถ้าส่วนใหญ่ของนักการเมืองเป็นคนไม่ดี ก็จะทำให้คนมองเป็นภาพรวมไปหมดว่า การเมือง คือ แวดวงของคนไม่ดี

การที่จะเรียกศรัทธาให้คืนกลับมาได้นั้น ผู้บริหารประเทศในระดับสูงจะต้องเคารพกฎหมาย มีจริยธรรมในทางการเมือง บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน คือ ปกครองให้น้อยที่สุด แต่เอาใจใส่ความทุกข์ยากของประชาชนให้มากที่สุด ผู้ปกครองต้องมีความ “จริงใจ” ต่อประชาชน ถ้ารัฐบาลใดไม่ได้รับความสนับสนุนจากประชาชนแล้ว การที่จะดำรงความเป็นชาติไทยที่จะอยู่ได้อย่างปลอดภัย และมั่นคงมีเสถียรภาพนั้นย่อมเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก แต่ถ้าหากผู้นำ เป็นคนดี มีความพร้อมที่จะเสียสละให้กับประชาชนทั้งหลาย วงการของพรรคการเมืองก็จะเป็นที่น่าเคารพนับถือของปวงชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เทศบาลตำบลทาสบเส้า. (2564). ทำไมต้องให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง. สืบค้น 8 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.thasobsao.go.th/ทำไมต้องให้ความสำคัญ/>.
- ชำนาญ จันทรเรือง.(2561). *หน้าที่ของพรรคการเมือง*. สืบค้น 1 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/columnist/119389>.
- ชูชาติ อาริจิตรานุสรณ์. (2542). *การเลือกตั้งระบบใหม่ : 333 คำถาม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- พลุกพีเดีย. (2560). *พรรคการเมืองไทย*. สืบค้น 1 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/59991/-cul->.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2564). *การเลือกตั้ง*. สืบค้น 1 สิงหาคม 2565, จาก <https://shorturl.asia/8Ujel> (
- อุไรวรรณ ธนสถิตย์. (2543). *แนวทางแก้ไข*. สืบค้น 1 สิงหาคม 2565, จาก https://www.baanjomyut.com/library_4/thailand_crisis_of_faith_leaders/04.html (เข้าถึง 18 มิถุนายน 2565)
- Iniciativainternacionalista. (2561). *ความสำคัญของพรรคการเมืองที่ดำเนินความก้าวหน้าให้กับประเทศ*. สืบค้น 1 สิงหาคม 2565, จาก <https://shorturl.asia/3cBXG>
- Netelection. (2562). *ระบบการเลือกตั้งในปัจจุบันเป็น*. สืบค้น 1 สิงหาคม 2565, จาก <https://www.netelection.org/กระบวนการประชาธิปไตยขอ/>.